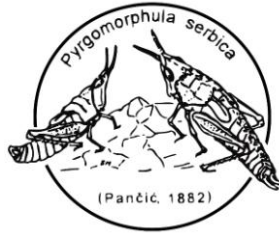

**ENTOMOLOŠKO DRUŠTVO SRBIJE
ENTOMOLOGICAL SOCIETY OF SERBIA**

**XIV SIMPOZIJUM ENTOMOLOGA SRBIJE 2023
sa međunarodnim učešćem**

Zbornik rezimea

**XIV SYMPOSIUM OF SERBIAN ENTOMOLOGISTS 2023
with international participation**

Book of Abstracts

Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Novom Sadu
Novi Sad 13-16 septembar 2023 / September, 13th-16th 2023

Organizatori/ Organizers

Entomološko Društvo Srbije
Entomological Society of Serbia

Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija
Ministry of Science, Technological Development and Innovation

Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
Faculty of Agriculture, University of Novi Sad

Organizacioni odbor/ Organizing Committee

Prof. dr Aleksandra Konjević
Doc. dr Mihaela Kavran
Dr Željko Milovac
Dr Filip Franeta
Dr Dejan V. Stojanović
Vid Srđić

Naučni odbor skupa/ Scientific committee

Dr Radmila Petanović, redovni član SANU; Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Beogradu
Dr Željko Tomanović, dopisni član SANU; Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu
Dr Aleksandra Popović, vanredni profesor, Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Novom Sadu
Dr Aleksandra Konjević, vanredni profesor, Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Novom Sadu
Dr Snežana Radenković, redovni profesor, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Novom Sadu
Dr Anđa Radonjić, vanredni profesor, Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Beogradu
Dr Biljana Vidović, vanredni profesor, Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Beogradu
Dr Ivana Živić, redovni profesor, Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu
Dr Oliver Krstić, viši naučni saradnik, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Dr Jelica Lazarević, naučni savetnik, Institut za biološka istraživanja „Siniša Stanković“, Beograd
Dr Ljubiša Stanisavljević, redovni profesor, Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu
Dr Milka Glavendekić, redovni profesor, Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu
Dr Jovan Dobrosavljević, asistent sa doktoratom, Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu
Dr Katarina Bjelanović, docent, Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu
Dr Petar Kljajić, naučni savetnik, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Dr Slobodan Makarov, redovni profesor, Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu
Dr Snežana Pešić, redovni profesor, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Kragujevcu
Dr Vesna Perić Mataruga, naučni savetnik, Institut za biološka istraživanja „Siniša Stanković“, Beograd
Dr Vesna Perišić, docent, Poljoprivredni fakultet u Kruševcu, Univerzitet u Nišu
Dr Vladimir Žikić, redovni profesor, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Nišu
Dr Snežana Tomanović, naučni savetnik, Institut za medicinska istraživanja Univerziteta u Beogradu
Dr Dejan Stojanović, viši naučni saradnik, Institut za nizijsko šumarstvo i životnu sredinu u Novom Sadu

Izdavač/ Publisher

Entomološko Društvo Srbije

Priprema teksta/ Computer layout

Vid Srđić

Godina izdavanja/ Year of publication

2023

ZAHVALJUJEMO/ WE THANK TO

Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija
Ministry of Science, Technological Development and Innovation

Република Србија
МИНИСТАРСТВО НАУКЕ,
ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА И ИНОВАЦИЈА

Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
Faculty of Agriculture, University of Novi Sad

POLJOPRIVREDNI
FAKULTET
UNIVERZITET U NOVOM SADU

SANUS M, Novi Sad

AGRISERBIA doo, Aleksa Šantić

BIOSPIN, Novi Sad

Sreda/Wednesday, 13. septembar 2023

**Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
Trg Dositeja Obradovica 8, Novi Sad**

9:00-10:00	Registracija učesnika/Registration of participants
10:00-10:15	OTVARANJE SIMPOZIJUMA/OPENING CEREMONY
	sala P1, prizemlje
	Prof. dr Aleksandra Konjević , predsednik UO Entomološkog društva Srbije Prof. dr Branko Čupina , Prodekan za nauku i međunarodnu saradnju Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu
10:15–12:00	Sekcija 1: Prirodni neprijatelji insekata/ Natural enemies of insects Predstavljajući/ Chairperson: Vladimir Žikić, Korana Kocić
	sala P1
10:15-10:35	Plenarno predavanje/Plenary session - Francesco Tortorici, Luciana Tavella: CLASSICAL BIOLOGICAL CONTROL OF <i>HALYOMORPHA HALYS</i> AND <i>DROSOPHILA SUZUKII</i>: RESULTS OF NATIONAL ACTIONS AND SITUATION IN ITALY
10:35-10:50	Predavanje po pozivu/Invited lecture - Marina Dervišević, Aleksandar Stojanović, Draga Graora: DIVERZITET PARAZITOIDA ŠTITASTIH VAŠI (HEMIPTERA: COCCIDAE) U SRBIJI
10:50-11:05	Korana Kocić, Anđeljko Petrović, Alf Tore Mjós, Željko Tomanović: FAUNA PARAZITOIDNIH OSA NORVEŠKE (HYMENOPTERA: BRACONIDAE: APHIDIINAE): NOVE VRSTE ZA NORVEŠKU I POTENCIJALNO NOVE VRSTE ZA NAUKU
11:05-11:20	Marija Milošević, Aleksandar Stojanović, Draga Graora: DIVERZITET ENTOMOFAGA <i>PULVINARIA VITIS</i> (L.) (HEMIPTERA: COCCIDAE) U VINOGRADU SA I BEZ PRIMENE INSEKTICIDA
11:20-11:35	Aleksandra Konjević, Sandra Senji, Francesco Tortorici, Luciana Tavella: PRELIMINARNO ISTRAŽIVANJE PRIRODNIH NEPRIJATELJA STENICA U SRBIJI
11:35-11:50	Maja Lazarević, Aleksandra Trajković, Saša S. Stanković, Marijana Ilić Milošević, Darija Milenković, Vladimir Žikić: PRELIMINARNO ISTRAŽIVANJE ROD <i>MICROGASTER LATREILLE</i> (HYMENOPTERA: BRACONIDAE: MICROGASTRINAE) U SRBIJI
11:50-12:00	Diskusija/ Discussion
12:00-12:30	Pauza za kafu / Coffee break
12:30-14:00	Sekcija 2: Invazivne insekatske vrste i klimatske promene/ Invasive insect species and climate change Predstavljajući/ Chairperson: Saša S. Stanković, Oliver Krstić
	sala P1
12:30-12:45	Ankica Sarajlić, Ivana Majić, Toni Kujundžić, Mato Drenjančević: PREGLED STANJA VRSTE <i>SCAPHOIDEUS TITANUS</i> NA PODRUČJU VINOGRJA SRIJEM U REPUBLICI HRVATSKOJ
12:45-13:00	Jelena Jović, Oliver Krstić, Tatjana Cvrković, Miljana Jakovljević, Slavica Marinković, Milana Mitrović, Ivo Toševski: INVAZIVNE VRSTE <i>CIKADA</i> (HEMIPTERA: AUCHENORRHYNCHA) U SRBIJI I VEKTORSKI ZNAČAJ U PRENOŠENJU FITOPLAZMI
13:00-13:15	Aleksandra Ignjatović Čupina, Mihaela Kavran, Dušan Petrić, Jeremy Bouyer, Arianna Puggioli, Romeo Bellini, Wadaka Mamai, Sara Opačić, Sara Šiljegović, Nemanja Avrić, Miloš Petrović, Zoran Francuski, Dragan Dondur, Uroš Vlajkov, Dragana Radulović, Stefan Stefanović: TEHNIKA STERILNIH INSEKATA U SUZBIJANJU AZIJSKOG

DIVERZITET ENTOMOFAGA *PULVINARIA VITIS* (L.) (HEMIPTERA: COCCIDAE) U VINOGRADU SA I BEZ PRIMENE INSEKTICIDA

Marija Milošević*¹, Aleksandar Stojanović², Draga Graora¹

¹Univerzitet u Beogradu – Poljoprivredni fakultet

²Prirodnjački muzej, Beograd

E-mail: marija.simonovic@agrif.bg.ac.rs

Brojne vrste entomofagnih insekata se koriste kao agensi biološke kontrole u suzbijanju značajnih štetočina, uključujući i štitaste vaši (Hemiptera: Coccidae). S obzirom da poslednjih godina savremena biljna proizvodnja nalaže što racionalniju upotrebu pesticida i primenu kompleksa alternativnih mera, cilj ovog istraživanja bio je da se prouči diverzitet i zastupljenost entomofaga *Pulvinaria vitis* (L.) u vinogradu sa i bez primene insekticida.

Istraživanje je obavljeno u periodu od 2019. do 2021. godine u komercijalnom vinogradu u Jagodini. U cilju sprovođenja ogleada obeležene su dve površine od po 0,5 ha. Na jednoj površini nisu primenjivani insekticidi dok su na drugoj primenjivane hemijske mere suzbijanja štetočina. U okviru parcela obeleženo je po 20 nasumično odabranih čokota koji su pregledani svakih 15 dana tokom vegetacije. Iz kolonija *P. vitis* sakupljana su imaga i larve prirodnih neprijatelja i dopremana u laboratoriju gde su preimaginalni stadijumi gajeni u pojedinačnim petri posudama ili flakonima do eklozije imaga. U cilju karakterizacije diverziteta prirodnih neprijatelja izračunati su Shannon-Weaver (H') i Equitability indeksi diverziteta.

Tokom istraživanja ukupno je odgajeno i determinisano 12 vrsta prirodnih neprijatelja (šest predatora i šest parazitoida). U netretiranom delu vinograda registrovano je svih 12 vrsta entomofaga. Od predatora utvrđene su četiri vrste iz familije Coccinellidae (Coleoptera) i po jedna vrsta iz familija Chrysopidae (Neuroptera) i Chamaemyiidae (Diptera). Među parazitoidima, tri vrste pripadaju familiji Aphelinidae, dve familiji Pteromalidae i jedna familiji Encyrtidae. Najzastupljenija vrsta entomofaga bila je *Eunotus obscurus* Masi (52,42%). Vrednosti Shannon-Weaver i Equitability indeksa diverziteta za netretirani deo vinograda iznosile su 1,56, odnosno 0,36.

U tretiranom delu vinograda registrovano je šest vrsta prirodnih neprijatelja (dva predatora i četiri parazitoida). Od predatora, utvrđena je po jedna vrsta iz familija Coccinellidae (Coleoptera) i Chamaemyiidae (Diptera) a od parazitoida, dve vrste iz familije Pteromalidae i po jedna vrsta iz familija Aphelinidae i Encyrtidae. Parazitoidna osica *Eunotus obscurus* Masi bila je najzastupljenija vrsta entomofaga (51,22%). Vrednosti Shannon-Weaver i Equitability indeksa diverziteta za tretirani deo vinograda iznosile su 1,37, odnosno 0,33.

Veća vrednost Shannon-Weaver indeksa u netretiranom delu vinograda (1,56) ukazuje na bogatiji diverzitet prirodnih neprijatelja. Niske vrednosti Equitability indeksa u oba dela

vinograda ukazuju na neravnomernu distribuciju prirodnih neprijatelja, odnosno na dominantnost jedne ili manjeg broja vrsta.

Ključne reči: Coccidae, vinova loza, parazitoidi, predatori, indeksi diverziteta

Zahvalnica: Ovaj rad je realizovan kao deo ugovora o realizaciji i finansiranju naučnoistraživačkog rada u 2023. godini između Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije i Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Beogradu (Ugovor br. 451-03-47/2023-01/200116).